

Tárgyszerűen önmagamról

1939. október 14-én születtem Kocséron (Pest megye). Édesapám a helyi általános iskolában hivatalsegédként harminc évig dolgozott, édesanyám dolga a háztartás és a gyerekek nevelése volt. Már nem élnek. Öten voltunk testvérek, közülük hárman élünk. Iskoláim közül az általánost Kocséron, a gimnáziumot Nagykőrösön, az egyetemet Szegeden a József Attila Tudományegyetem magyar irodalom és történelem szakán végeztem. Egyetemi tanulmányaimat 1963-ban fejeztem be. A történeti kutatások folytatása mellett – munkaköröm által is kötelezve – elvégeztem az ELTE könyvtárkiegészítő szakot (1969).

Érdeklődésem a történelem iránt lényegében az egyetemen erősödött meg, tisztult ki. Az egyetemi szakdolgozatot Nagykőrös 1918–1919-es történetéből írtam. A dolgozatra 1964-ben az országos tudományos diákköri konferencián első díjat kaptam. A dolgozat továbbfejlesztett–módosított formában egyetemi doktori disszertáció lett. 1965-ben sikeresen lettem a szóbeli doktori szigorlatot is.

Salgótarjánba kerülésem után rövidesen nagy és szép feladatot kaptam: az akkor induló megyetörténet szerzői közé vontak be, és az eseményekben gazdag és összefüggésekben akkor még feltáratlan korszaknak: a megye 1918–1919-es időszakának társadalmi, történelmi feldolgozásával bíztak meg. Ez volt első és jelentősebb publikációm. Ezt követően – lényegében az önképzés, az érdeklődés által vezetett – sem csökkent a történelem iránti vonzalmam. Elsősorban a XIX–XX. századi történeti periódus érdekelt: a reformkor, a XX. századi forradalmak és az 1944–45-ös társadalmi-politikai események, összefüggések kutatására vállalkoztam. Később ez az érdeklődésem a XVIII. század végi történések irányában bővült. Azt az elvet vallom, hogy napjaink sok összefüggésének forrása e korban keresendő. Munkám mellett – eddig, ha nem is az általam kívánt mértékben és minőségben – írtam a tudományos kutató tevékenységre épülő feldolgozásokat, amely az utóbbi időben a muzeológia, a tudományos élet szervezése és művelődéstörténeti, politikatörténeti motívumokkal gazdagodott.

A szegedi egyetemi évek után 1963-ban, pályázat útján kerültem Salgótarjánba, ahol már 34 éve élek és dolgozom, igaz változatos munkakörökben, de mindig a művelődés, az oktatás területéhez kapcsolódóan. Kezdetben tanárként (1963), később könyvtárosként (1964–1970), politikai munkatársként (1970–1973), megyei tanácsi tisztségviselőként (1973–1975), megyei múzeumigazgatóként (1975–1982), művelődési osztályvezetőként (1982–1987), 1987 óta ismét múzeumigazgatóként.

Életpályám fontos állomásának tartom a múzeumot. Némi megnyugvást jelent, hogy szerepet és feladatot vállalhattam egy újonnan alapított múzeum tudományos stabilizálásának megteremtésében, és egy korszerűen felépített, múzeumi szervezet működtetésében. Az eddigi tudományos feladatok elvégzése során szerzett ismereteim, napi tapasztalataim alapján jutottam arra az elhatározásra, hogy az elkövetkezendő időben történeti tudományos munkával foglalkozom – e téren keresek lehetőséget. Úgy hiszem tapasztalataim nagy része nem haszontalan, azokat a felvállalt új törekvéseimbe is be tudom építeni.

Feleségem – Győri Magdolna – a salgótarjáni Gagarin Általános Iskola igazgatója, biológia-testnevelés szakos általános iskolai tanár. Fiam, Gábor Budapesten él, kandidátus, kutató mérnök.

Munkámat többször ismerték el ágazati kitüntetéssel. Szocialista Kultúráért (1971), Kiváló Népművelő (1982), a legjelentősebb. Tudományos munkámért a Nógrád Megyei Tanács által alapított Madách-díjat (1982) is megkaptam.

Munkaköröm több szakmai szerv testületéhez is kapcsol. Különösen szívesen veszek részt – időmtől, erőmtől függően – a tudományos szervezetek munkájában. A Történelmi Társulat Nógrád megyei elnöke vagyok, és az országos igazgatói választmány tagja (1996).

Salgótarján, 1997. augusztus 21.
dr. Horváth István

A történelemről

– Salgótarjánról szólva szinte kötelességszerűen hivatkozunk a megyeszékhely példát teremtően nagyszerű városépítészeti eredményeire. Mi, akik „belaktuk” az új városközpont és lakónegyedek középületeit, jól ismerjük, mert megtapasztaltuk (tárgyunkhoz ragaszkodva említtem itt éppen ezeket) az új művelődési központ, az új filmszínház, az új megyei könyvtár ilyesfajta erényeit és fogyatékoságait. S vártuk türelmetlenül a tudomásom szerint Magyarországon évtizedek óta először, kifejezetten múzeum céljára tervezett és tető alá hozott létesítmény átadását...

– Valóban, ezt megelőzően Magyarországon legutóbb a Debreceni Déri Múzeum épületét tervezték kifejezetten múzeum számára, valamikor a század húszas éveiben. Persze, ne feledkezzünk meg a sokkal közelebbi példáról, a balassagyarmati Palóc Múzeumról sem, amely szintén „eredeti rendeltetésű”: tekintélyes summát tett ki a helyi közadakozás, ami az állami támogatással együtt lehetővé tette építésének megkezdését, bár az I. világháború viharos évei meglehetősen késleltették a tényleges birtokbavétel időpontját.

Tekintettel arra, hogy új múzeumi épülettel kapcsolatos tapasztalataink nem túlságosan gazdagok, s hogy alig néhány hónapja dolgozunk a jelenlegi körülmények között, elsősorban reményeink vannak arra, hogy az első időszak kedvező tapasztalatai hosszú távon is különösen kedvezőek maradnak.

– A salgótarjáni új létesítmény – Nógrádi Sándor nevét viseli – „létesülése” változatlanul hagyja, netán átrendezi-e a megyei múzeumi kiállítóhelyek „tematikus térképét”?

– Említést érdemlő változást semmiképpen nem jelent. Központi intézményeink gyűjtő, feldolgozó, kiállító és közművelő tevékenysége továbbra is a korábban kialakult gyakorlathoz igazodik. A balassagyarmati Palóc Múzeum feladatköre a palóc etnográfia (kifejezetten nem megyei határokkal zárva le az érdeklődést), a balassagyarmati történelmi kérdések vizsgálata. A szécsényi Kubinyi Ferenc Múzeum, amely 1975-től működik eredményesen, a régészet, a megyei közép- és újkori történelmi muzeológia otthona, túl a művelődéstörténelmi, irodalomtörténelmi, művészettörténelmi értékek gyűjtése is feladatuk. Első kiállításaink során ezekre is figyelemmel

voltunk: napjainkban a *Munkásélet Nógrádban a XIX–XX. században* címet viselő történeti, valamint a *Salgótarjáni üveg, a Nógrádi képzőművészek* című kiállítások tekinthetők meg.

– *A helyi múzeum – amely egyben a múzeumok megyei központja is – a korábbi szűkös adottságok után látványosan és követelően gazdagította a kitarulkozás, a tömegkapcsolat-teremtés lehetőségeit. Kikre, milyen eszközök, formák mozgósítása révén számítottok a közeli és távoli jövőben?*

– Erre a kérdésre csak akkor adhatok pontos választ, ha az érdeklődőket és érdekeltségünket alkalmilag két szférára osztom. Így aztán először is arról kell szólnom, hogy a szó gazdag és sokrétű tartalmának megfelelő múzeum Salgótarjánban eddig nem működött – így nem beszélhetünk annak tömeges használatával kapcsolatban kialakult szokásról sem. Ilyen módon tehát nem feledkezhetünk meg arról a kritikus időszakról (többek mellett), amit a másfél évtizede felépült megyei művelődési központnak kellett átélnie addig, míg végül is kialakult a látogatók elfogadó és elfogadható viselkedés- és szokásrendje... Azaz: egy általunk ugyan tudatosan szervezett és irányított, de semmiképpen sem napokon belül eredményre vezető folyamattal számolunk, melynek során (foglalkozás, életkor, érdeklődés stb. szerint) differenciált lehetőségeket építünk ki és így értő és támogató látogatók köre alakulhat ki. Mindezek pontos kidolgozásában a voluntarista meg gondolatlanúság ellenében a reális körülmények tekintését tekintjük vezérelvünknek.

Ezzel egyidőben és hangsúlyozott felelősséggel törekszünk arra, hogy gyűjteményeink feldolgozottsági fokát a tudományos igények kielégítésére alkalmassá tegyük. Feladatunk ez ügyben: a gyűjtemény rendszerezésének, feldolgozásának, kartonozásának gyorsítása e tevékenységhez szükséges szakkönyvtár célzatos építésének továbbfolytatása. Így jutunk el a közművelődési indítékú közönségkapcsolat-teremtés szándékától a magasabb rendű, érdemibb kontaktusok lehetőségéig, amikor is múzeumbarát körök, művészpártoló körök, érdeklődési körök megalakítására gondolhatunk... „Hegymenetben” azonban már a főállású munkatársak tevékenységén alapuló tudományos munka teljes feltételeinek kiépítését is el kell végeznünk. Ez utóbbinak egyik szervezeti kerete a szinte a napokban megalakult múzeumi tudományos tanács, mely kettős feladatot kísérel meg ellátni: egyrészt a megyében élő, a történettudományban kutató, feldolgozó és közlő készségű személyeket kívánja mozgósítani, másrészt – mint társadalmi erő – az a szándéka, hogy véleményezze a múzeumi szervezet keretei között folyó tudományos munkát: a két szempont alkotó együttléte révén legyen magja egy formációnak, amit közhasznúan műhelynek nevezünk.

– *Zárszavaid következő kérdésemet előzték meg, pontosabban egy kérdéssort. Sajnálatosan gyakran mutatunk arra hajlandóságot, hogy bármely, kedvező tárgyi feltételek között működő intézményt (pusztán ennek okán, és mert elsődleges tevékenységét – oktat, nevel, publikál stb. – terszerűen, rendeltetésszerűen végzi), körvonalazatlan meg gondolások szerint, szellemi életünk műhelyének tituláljunk. Hogyan vélekedsz ezt tekintve megyénk tudományos életéről, fejlesztésének lehetőségeiről? S végül: milyennek látod a múzeumi szervezeten belül – új körülmények között – egy nem provinciális értelemben vett alkotóműhely kialakításának esélyeit?*

– Ha profánnak tűnik is a példa, érvényesnek tekintem, ha arra emlékeztetek: egy suszterműhely működéséhez is illő az alábbi három feltétel jelenléte: a szakmáját elismerten értő mester, a munkavégzéshez kellő szerszámok, valamint (de hangsúlyosan legfontosabbként), hogy a keresetten igényes munka vevőre találjon.

Nos, ami ezt illeti, főállású muzeológusaink öt-tíz éves szakmai gyakorlattal rendelkező, helyi születésű fiatalok. Elsőgenerációs értelmiségiek, akik számára – előfeltevésem is volt ez, de személyes tapasztalatom is erősíti bennem a meggyőződést – a vissza- és előrettekintés egyaránt ambicionáló forrás. Igényes tevékenységükhöz szükséges eszközeink azonban ma még nem mindenben kielégítőek – mondhatni: kezdetlegesnek tekinthetők. Azaz, hiányoznak az alkalmas szerszámok, s a beszerzés lehetőségei igencsak korlátozottak. Tudomásul kell vennünk: az intézmény, a munkatársak is pályájuk kezdetén állnak. Ezt látva kell a feladatokat megszabnunk, és ennek következményeivel kell számolnunk, amikor kutatómunkánk „fogyasztóinak” mennyiségére, minőségére hivatkozunk.

Mindezek figyelembevételével – mondjam így: mindezek ellenére – sem lehet más célunk, mint, hogy *eleve nem provinciális értéket* teremtsünk magunktól. Ennek formai biztosítéka lehet, hogy országos kutatási tervek részesei vagyunk, elvi biztosítéka, hogy eredményeink jogosítsanak fel az „országban otthon” megérdemelt jó érzésére.

Ennyit hát házunk tájáról... Ami a megyei tudományos élet közállapotait, lehetőségeit illeti, személyes tapasztalataim alapján is mondhatom: kevésbé lehetek elégedett. A számításba vehető intézmények nagyobb része első fokon napi praktikus kívánalmaknak igyekszik ma még eleget tenni. Ami nem tekinthető természetellenesnek mindaddig, míg ez a tevékenység nem kelti a teljesség látszatát, vagy amíg külső és belső kényszerképzetek hatására a hivatali teendők nem gátolják az összérdek szerinti magasabb minőségű feladatok ellátását. Számos intézményünk tárgyi-technikai felkészültsége reményt-keltő ugyanis, s személyi állomány felkészültségét sincs módomban megkérdőjelezni. Elvekhez igazodó, tudatos és különböző szinteket áttekinthető szervezettség szükségére hivatkozom, ha várakozásaim vannak a megyei tudományos életet, a megyei alkotó műhelyeket illetően.

– Köszönöm a beszélgetést.

Palócföld, 1980. 6. szám
Kassai-Végh Miklós

Az értelemről

A Salgótarjánban megjelenő társadalompolitikai, irodalmi és művészeti folyóirat, a *Palócföld* idén huszonkettedik évfolyamába lépett. Az elmúlt években a lap élén többször történt változás. Ennek ellenére – miként azt a közelmúltban lezajlott művelődési minisztériumi értékelés is megerősítette – a *Palócföld* szervesen illeszkedik abba a művészeti, irodalmi környezetbe is, amit a fenntartó, illetve a megyei művelődésirányítás elvár tőle, sőt, ezt a környezetet formálja.

Ismét új főszerkesztője van a folyóiratnak, 1988. március 1-től dr. Horváth István került a lap élére. Vele beszélgettünk arról, hogyan látja Nógrád megyében az irodalmi élet állapotát, ebben a *Palócföld* szerepét, milyen elképzelésekkel és tervekkel kívánja folytatni tevékenységét e fontos poszton.

– *Induljunk ki abból, véleménye szerint mi jellemezte az irodalmi élet fejlődését az elmúlt években Nógrádban?*

– Azt tartom fontosnak, hogy Nógrád megyében kialakult az irodalmi élet, s a *Palócföld* mindennapi élete ettől nem választható el. Sőt, az irodalmi élet állapotát, körülményeit pontosan le lehet mérni a folyóirat tevékenységén. A kedvező folyamatok elmélyülése, a tartalmi gazdagodás, amit érzékelek és lényeges minőségnek tartok napjainkban, nem előzmény nélküli, azzal szervesen összefügg. A lapot a nyolcvanas évek elejétől nyitottabb, kitekintőbb, szűkebb és tágabb világunkra figyelő magatartás jellemzi. Valójában az igény is, – ha nem is ellentmondások nélkül – ilyen magatartást követelt meg tőle. S, ennek az ápolása, gazdagítása, az elkövetkezendőkben is kardinális feladata a lapnak.

– *A kérdés az, milyen ez a létrejött irodalmi élet? Továbbá, egyáltalán van-e valóságos igény egy valóságosabb irodalmi életre?*

– Annyit mindenki érzékelhet, hogy kialakult az az értelmiségi kör, amely várja a *Palócföld* megjelenését, s ez a kör nemcsak a szerzőkből áll. Az irodalom iránt fogékony közönség megtartása fontos feladat, ami csak úgy képzelhető el, ha a nyolcvanas évek elején megkezdett úton, a lap karakterisztikus vonásainak megtartásával tovább haladunk. Ilyen vonásnak tartom a többi között azt, hogy a saját alkotói gárda folyamatos megjelenését lehetővé tegyük. Olyan alkotók szereplését tartom fontosnak, akik a kultúra általános fejlődésére is érzékenyek, összefüggést találnak a kultúra és a társadalom fejlődése között, és képesek a megfelelő reagálásra is ennek érzékelése során. Mármint, ami a kérdés második részét illeti, úgy tetszik, hogy az irodalom helye, szerepe a kulturális élet egészében, éppen azon fejlődés következtében, ami a művészetek Nógrád megyei szerepéből is származik, ténylegesen is kimutatható. E tekintetben persze számítanunk kell arra, hogy ellenvélemények, egyet nem értések itt is fölmerülhetnek, ezek életünk természetes velejárói. Tehát olyan irodalmi életet kívánok, amely lehetőséget ad a különböző vélemények megfogalmazására. Ebből következik, hogy a lap továbbra is meghatározó szerepet kíván ellátni, s a vélemények integrálása a fő szakmai feladata. Vagyis, egy reálisabb helyzetelemzésből kiindulva, a lehetőségeinket is reálisabban megismerve indokolt az irodalmi élet fejlesztésén, gazdagításán munkálkodnunk. Ehhez természetesen mindazon irodalmi értékeket is integrálni óhajtjuk, amelyeket korunk a mai és a holnapi szocializmusépítésből számunkra megfogalmaz. Az irodalmi tradíciókra, a mai kortárs irodalmi értékekre, az európai művészeti, irodalmi tevékenységre egyaránt érzékenyek kell lennünk.

– *Térjünk rá kicsit részletesebben a tartalmi kérdésekre. Az eddig mondottakból is nyilvánvaló –, s ez a lap fejlécén szintén olvasható –, a Palócföld úgy akar irodalmi, művészeti folyóirat lenni a továbbiakban is, hogy hangsúlyosan érzékeny a társadalompolitikai körülményekre. Mi szükséges ahhoz, hogy ezt a vállalását teljesíteni tudja?*

– Leginkább három kapcsolatrendszer hangsúlyozását tartom fontosnak. Hangsúlyozandó kérdés, hogyan tudjuk feldolgozni azt az életet, a mindennapokban megjelenő eredményeket, feszültségeket, jelenségeket, amelyek az itt élő embereket is jellemzik. A gazdasági szerkezet ellentmondásai itt is lehetnek nyomasztóak. Embereket, sorsokat alakíthat, ambíciókat ébreszthetnek, de tehetnek is tönkre településeink viszonyai, az államigazgatás mechanizmus, rendje, a kulturális intézmények lehetőségei és a magatartások sokfélesége, hogy csak néhány fő irányt jelezzek a sok közül. Mindezek az itt élők számára is számos kérdés megválaszolását indokolják. Ha mi

korunk tükre akarunk lenni, akkor írásainknak a valóságról kell szólniuk. Ez a magatartás növelheti hatásunkat is, mert hiszen nem öncélú a tevékenységünk, hanem a jelenleginél is jobban akarunk szolgálni és hatni. Nagyon fontosnak tartom továbbá azt, hogy a közönséggel való viszonyunkat újra és újra átgondoljuk, s ebből feladatokat fogalmazzunk meg magunknak. Gyakori például az a szélsőségesnek nyilvánítható eset, hogy akik olvassák a *Palócföldet*, nem egy év termését építik be gondolkodásukba, hanem egy-egy szám, cikk, alkotás által kiváltott véleményüket fogalmazzák meg, és sokszor ennek nem az igazságtartalmát, hanem „érthetőségét” kritizálják általánosító „érvénnyel”. Az is gyakori, hogy akik olvassák a lapot, azok is azt mondják: sokan nem olvassák. Más szóval, a lap közönségkapcsolatának tartalmi irányaira kell nekünk jobban figyelni, s ebben az értelemben is egy bővülő, elsősorban értelmiségre figyelő szerkesztői és kiadói gyakorlatot kell folytatnunk. A lap példányszáma nem nagy. Ebben az értelemben tehát tömeglappá nem válhatunk, nem is akarunk. De azt szükségesnek tartjuk, hogy például az orvosok, jogászok, közgazdászok, műszakiak közül mind az alkotók, mind az olvasók száma és érdeklődése nőjön. Jelenleg inkább a pedagógusok és népművelők közül kerül ki olvasóink helyi táborának többsége. Lévéen, hogy egy fejlődő irodalmi élet elején – esetleg közepén – járunk, indokoltnak látom, hogy közönségünk a felsoroltakon belül is elsősorban a fiatalok közül kerüljön ki. Azok közül, akik ugyan minden hibánkat világosan látják, de hajlandók az építőmunkában erejükkel, eszükkel velünk együtt dolgozni. Mindebből az is következik, hogy a megye, az ország életében, a lehetőségek felmutatásában, ritkábban emlegetett tradícióink felújításában aktívabban, felelősségteljesen kell részt vennünk. Nem feledkezhetünk meg arról, segítséget, támpontot kell adnunk ahhoz, hogy a XXI. századra készülő ember élete, ha nem is simább, de tudatosabb legyen. Ahhoz, hogy feladatainkat elvégezzük, nyilván figyelmes műhelymunkára, szerkesztőségi tevékenységre van szükség. Ennek a feladatnak elvégzése során én azt tartom a legfontosabbnak, hogy a közösségi szempontok érvényesüljenek a mindennapi gyakorlatban is. Ez természetesen nem a voluntarizmus ágyából kikelt kollektívizmus gyakorlatát jelenti. A szerkesztői feladatot vállaló szuverén alkotók, személyiségek jelenléte, tevékenysége, tehát vitatkozó magatartása nélkül lapunk a magyar irodalomtörténet alakításában, írásában érdemben nem vehet részt.

- *A szűkülő gazdasági körülmények hogyan jelennek meg a lap életében?*
- Elképzeléseinket, terveinket úgy fogalmazzuk meg, hogy lehetőségeinket messzemenően figyelembe vettük. A kiadói háttér biztonságához alapot adó anyagiak a lap további életét meghatározzák. Erre építve biztonsággal végezhetjük munkánkat. Továbbra is évente hat számot teszünk le olvasóink asztalára. Küllemében is szeretnénk még vonzóbbá tenni a lapot, remélhetőleg lesz erre lehetőség. Lényegesnek tartom azt is, hogy a szerkesztőség gondozásában megjelenő *Palócföld Könyvek* sorozata 1988-ban is folytatódni fog, újabb szerzőket ismerhet meg ezáltal is Nógrád megye irodalomszerető közönsége.

Nógrád Megyei Hírlap, 1988. április 2.

Tóth Elemér

A jövőről

Tématerv és témajavaslat a címben megnevezett település történeti életéből kime- nekített esetek, személyek, történések megőrzésére. Vagyis nem másról kívánunk szólni, mint a történeti tények és a személyes vélemények összhangjára épített, érhető és szellemileg fogyasztható, „talált tárgyak” füzérének közrebocsátásáról.

Az előzetes terv szerint az elképzelés írott – megírt – megvalósulását eddig még nem, vagy ritkán látható fotók egészítenék ki, tennék teljessé.

A címből kitűnhet, de a szövegben is nyomatékosítjuk: tizenként dolgozat képezi a téma megvalósulását, amelyet két szerző – Horváth István és Praznovszky Mihály – vállalja fel, akiknek írásait két fotós – Buda László és Homoga József – városképi alkotásai kerekítik ki.

A dolgozatok terjedelme maximum 15 (tizenöt) normál, hagyományos írógépen leírt A/4-es írógéplapot vegyen igénybe.

A kiválasztott témák a két, a szöveget gondozó szerző együtt munkálkodása nyomán válnak véglegessé. A témák megismerése után a két fotós szuverén módon dönt az illeszkedő képekről.

A közel 8 (nyolc) kéziratívnyi kiadvány megjelenésének anyagi (szerzői és nyomdai) költségeit a város önkormányzata, valamint a szponzorok közreműködésével lehetséges biztosítani.

Az elegáns, reprezentatív küllemű, könyvtervező bekapcsolásával elkészült könyv 2003 folyamán a közönség számára is hozzáférhetővé tehető.

Az általam javasolt témák a következők:

1. *Merre futnak a hajszálgökök?*
A városi lét szervezésének történeti mintái, és ezek megjelenése a mai városlakó gondolkodásában.
2. *Cigányok és a cigánydomb*
Az unikálisnak nevezhető városrész bemutatása.
3. *Az alsó papság érdekvédője*
Az egyházi autonómia törekvések megjelenítője: Kovács Nándor salgótarjáni esperes portréja.
4. *A túlterjedő politika*
Az 1920-as évek és a további időszak városfejlődésének támogatói és a támogatás rendszere.
5. *Tanár és értelmiségi*
Csík Pál portré
6. *A bányaművelés befejeződött*
Az utolsó bányai vezérigazgató Morvai Ernő portréja.
7. *Kié is a Palócföld?*
A lassan félévszázados irodalmi, művészeti és közéleti megyei folyóirat a rendszerváltás előtt és után.
8. *Ezek is mi vagyunk?*
Salgótarján képe Zalka Miklós kisregényében.

9. Valós „projekt” a 20. század hatvanas éveiből
A „kultúrcentrum határozat” története.
10. Hogyan támogassuk a sportot?
Néhány motívum a Salgótarjáni Polgári Kör által rendezett tanácskozás gondolataiból.
11. Az alul exponált fotó
Salgótarján képe a 90-es évek területfejlesztési tudományos irodalmában.
12. Merjünk cselekedni
Cselekvésre ösztönző motívumok egy tudományos felmérés tapasztalataiból merítve.

*Salgótarján, 2002. június 3.
dr. Horváth István*

**A Palócföld Kassák-konferenciája 1987-ben, Salgótarjában.
Horváth István jobbról a második**

Az életút és a tárgyszerű önéletrajz végére pont került. Horváth István 2005. április 17-én elhunyt. 1997 után nyugdíjba ment (nem jószántából), de vezette, szervezte a Salgótarjáni Polgári Kört, szervezett konferenciákat, tartott előadásokat. 2004 végén napvilágot látott utolsó műve: Ketten egy városról. Társszerzője e sorok írója volt. Mi vagyunk azok az 1980-ban említett elsőgenerációs muzeológusok, akik már olykor nem muzeológusként, s nem is annyira fiatalként Horváth István szellemi örököseinek tartjuk magunkat.

Praznovszky Mihály